

Tarkastuslautakunnan arviointikertomus vuodelta 2018

Koulutuskeskus Salpaus -kuntayhtymä
tarkastuslautakunta 9.4.2019

salpaus

Koulutuskeskus | Further Education

Sisällys

Arviointikertomus 2018

JOHDANTO	4
1 TARKASTUSLAUTAKUNTA	5
Tarkastuslautakunnan kokoonpano	5
Arvioinnin lähtökohdat	6
Arviointityön käytännön toteutus	6
2 VUODEN 2017 ARVIOINTIKERTOMUKSEN JÄLKISEURANTA	7
3 KUNTAYHTYMÄN STRATEGISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN	10
Koulutuskeskus Salpauksen strategia	10
4 KUNTAYHTYMÄN TALOUDELLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN	13
5 MUUT HAVAINNOT JA TOTEAMUKSET	15
Toimitilamuutokset	15
Investoinnit	15
Henkilöstö	16
Tilintarkastajan havainnot	17
6 YHTEENVETO JA ESITYS YHTYMÄKOKOUKSELLE	18

Johdanto

Tarkastuslautakunta valittiin yhtymäkokouksessa 31.10.2017, joten vuosi 2018 oli tämän tarkastuslautakunnan ensimmäinen kokonainen toimintavuosi. Tarkastuslautakunnan tehtävät on määritelty kuntalaissa. Tarkastuslautakunnan päätehtävänä voidaan pitää yhtymäkokouksen talousarviossa asettamien tavoitteiden toteutumisen arviointia. Myös toiminnan tuloksellisuuden ja palveluiden järjestämisen tarkoituksenmukaisuuden arviointi on tarkastuslautakunnan tehtävänä.

Tässä arviointikertomuksessa on esitetty havaintoja tarkastuslautakunnan suorittamasta arviointityöstä vuoden 2018 osalta. Kertomus lähtee liikkeelle tarkastuslautakunnan arviointityön käytännön toteuttamisesta ja etenee vuoden 2017 arviointikertomuksen havaintojen käsittelyllä. Tämän jälkeen arviointikertomuksessa käsitellään strategiaa ja vuodelle 2018 asetettujen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumista. Lisäksi on esitetty muita havaintoja ja yhteenveto vuoden 2018 arviointikertomuksesta.

Vuonna 2018 koulutusreformi tuli voimaan ja muutti Koulutuskeskus Salpauksen toimintaa. Reformi vaikuttaa merkittävästi Salpauksen rahoitukseen, josta perusrahoituksen osuus tulee pienemmäksi 50 prosenttiin vuoteen 2022 mennessä. Rahoituksen perustana ovat jatkossa myös suoritusrahoitus, eli tutkintojen ja niiden osien suorittaminen, sekä vaikuttavuusrahoitus, eli opiskelijoiden työllistyminen, sijoittuminen jatko-opintoihin ja saatu palaute.

Salpauksessa on valmistauduttu rahoitusmuutoksiin vahvistamalla yhteistyötä eri kumppaneiden kanssa sekä uudistamalla tutkintoja vastaamaan uutta lakia.

Lisäksi reformi muuttaa ammatillisen koulutuksen sisältöä. Henkilökohtainen osaamisen kehittämissuunnitelma (HOKS) tulee tehdä jokaiselle opiskelijalle ja opintopolut muuttuvat yksilöllisiksi. HOKS-prosessi on otettu käyttöön Salpauksessa ja sen toteutumista on seurattu syksyn aikana. Jatkuva haku mahdollistaa opiskelijoiden ottamisen sisään koska tahansa vuoden aikana ja opintojen aloittaminen eri aikaan tulee sovittaa opetukseen joustavasti. Tämä vaatii uudenlaista suunnittelua ja asettaa mahdollisesti haasteita opettajille. Peruskoulun päättävistä opiskelijoista suurin osa valitaan sisään yhteishaun kautta.

Opettajien arkeen vaikuttaa merkittävästi myös työajan siirtyminen vuosityöaikaan, jolloin opetus suunnitellaan jatkossa kalenterivuositain ja loma-ajat muuttuvat. Vuosityöaika tulee käyttöön vuoden 2019 alusta alkaen ja siihen on valmistauduttu Salpauksessa muun muassa tiedottamalla henkilökuntaa sekä keskittämällä toiminnan suunnittelu salpaustasoiseksi toiminnoksi.

Tarkastuslautakunta toivoo, että arviointityön tulokset otetaan huomioon ja niitä voidaan käyttää hyödyksi johtamisen apuna.

1. Tarkastuslautakunta

Tarkastuslautakunnan kokoonpano

31.10.2017 alkaen tarkastuslautakunnan jäseninä ovat toimineet:

Jäsen	Varajäsen
Kirsti Laatunen, puheenjohtaja, Orimattila	Ulla Katajavuori, Orimattila
Vesa Järvinen, varapuheenjohtaja, Hartola	Pertti Mäkinen, Hartola
Aino Alonen, Orimattila	Joona Silvennoinen, Orimattila
Hannu Heikkilä, Hollola	Keijo Penttilä, Hollola
Matti Tanskanen, Hartola	Pirkko Kauranen, Padasjoki
Tuulia Salo, Hollola	Minna Nieminen, Hollola

Tarkastuslautakunta on kokoontunut vuoden 2018 arviointiin liittyen yhdeksän kertaa. Työskentelyyn ovat osallistuneet myös tilintarkastaja JHT, HT, CIA, CCSA, CISA, CFE Helge Vuoti BDO Audiator Oy:stä arviointityön tukena sekä tarkastustoiminnan asiantuntijana sekä pöytäkirjanpitäjänä BDO Audiator Oy:stä tarkastaja Annika Sveholm.

Kuva 1. Salpauksen opiskelijoiden työnäytös Kätevä&Tekevä 2018 -messuilla. Kuva: Janne Kaukonen

Arvioinnin lähtökohdat

Tarkastuslautakunnan tehtävistä on säädetty kuntalain 14. luvussa ja kuntayhtymän tarkastussäännössä. Yhtymäkokous asettaa tarkastuslautakunnan toimikauttaan vastaavien vuosien hallinnon ja talouden tarkastuksen järjestämistä varten.

Kuntalain 121 §:n mukaan tarkastuslautakunnan on valmisteltava yhtymäkokouksen päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat sekä arvioitava, ovatko yhtymäkokouksen asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet kuntayhtymässä toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla.

Hallintosäännössä on säädetty tarkastuslautakunnan tehtävistä. Hallintosäännön mukaan tarkastuslautakunnan on

- tehtävä yhtymäkokoukselle esitys tilintarkastajan valinnasta, tehtävä tilintarkastussopimus ja valvottava sen noudattamista ja tilintarkastajan valinnan yhteydessä määritettävä tilintarkastajan toimikauden pituus
- hyväksyttävä suunnitelma kuntayhtymäkonseniin kuuluvien yhteisöjen ja säätiöiden tilintarkastuksen järjestämisestä ja nimettävä ehdokkaat näiden tilintarkastajaksi
- seurattava tilintarkastajan tarkastussuunnitelman toteutumista sekä muutoinkin seurattava tilintarkastajan tehtävien suorittamista ja tehtävä tarpeen mukaan esityksiä tilintarkastuksen kehittämiseksi
- huolehdittava omalta osaltaan siitä, että tilintarkastusta varten on tarpeelliset voimavarat, jotka mahdollistavat tilintarkastuksen suorittamisen hyvän tilintarkastustavan edellyttämässä laajuudessa sekä
- tehtävä aloitteita ja esityksiä lautakunnan, tilintarkastajan ja sisäisen valvonnan tehtävien yhteensovittamisesta mahdollisimman tarkoituksenmukaisella tavalla.

Tarkastussääntöön tehtävistä muutoksista päättää yhtymäkokous.

Tarkastuslautakunnan keskeisenä tehtävänä on tavoitteiden toteutumisen arviointi. Arviointi kohdistuu kuntayhtymän omaan toimintaan sekä mahdollisille tytäryhteisöille asetettujen tavoitteiden toteutumisen arviointiin. Salpaus-palvelut Oy on Koulutuskeskus Salpauksen kokonaan omistama tytär-yhtiö.

Arviointityön käytännön toteutus

Tarkastuslautakunta on laatinut koko vaalikauden kattavan arviointisuunnitelman, jota täsmennetään vuosittain. Suunnitelmassa on esitetty ne tehtäväalueet, jotka otetaan vuosittain syvällisemmän arvioinnin kohteeksi. Lisäksi tarkastuslautakunta laatii vuosittain erillisen yksilöidyn työohjelman arviointityön käytännön toimenpiteiksi. Arviointisuunnitelma ja työohjelma on pyritty sovittamaan yhteen tilintarkastajan työohjelman ja sisäisen tarkastuksen toimenpiteiden kanssa. Vuoden 2018 arvioinnin painopistealueeksi on valittu johtamis- ja kehittämisspalveluiden alueelta seutuyhteistyö ja ammatillisen koulutuksen ja ammattikorkeakoulujen valtakunnallisten arviointiperusteiden soveltaminen kuntayhtymän omista tulostavoitteissa. Lisäksi oppimis- ja koulutuspalvelut kokonaisuudessaan, eli yhtymäkokouksen asettamien tavoitteiden ja strategian toteutuminen ja opiskelijahyvinvointi.

Tarkastuslautakunta on kuullut arviointityönsä suorittamiseksi seuraavia viranhaltijoita:

- henkilöstöpäällikkö Jarmo Kröger
- toimitusjohtaja Martti Tokola
- rehtori Päivi Saarelainen
- opiskelijapalvelujohtaja Riitta Murtorinne
- vararehtori Seija Katajisto
- asiakkuuspäällikkö Hely Korpela
- opetusalanpäällikkö Henna Erkamo
- opetusalanjohtaja Risto Salmela
- opetusalanjohtaja Merja Tirkkonen

Lautakunta on käsitellyt kokouksissaan koulutuksen reformiin ja Salpauksen strategiaan liittyviä asioita. Lautakunta on saanut esittelyjä opintojen henkilökohtaistamisesta, tutkintojen uudistamisesta, yhteistyöstä ja opiskelijoiden osallistamisesta. Lautakunta kuuli myös opiskelijoita sekä tutustui yritysopintoihin Lahden keskustakampusella ja uuteen Vipusenkadun kampukseen. Lisäksi vuoden 2018 toteutettiin tilintarkastuspalveluiden kilpailutus, joissa BDO Audiator Oy valittiin jatkamaan.

Lisäksi lautakunta on käsitellyt hallituksen vastineet arviointikertomuksen 2017 havaintoihin. Vastuunalainen tilintarkastaja JHT Helge Vuoti on esitellyt tarkastuslautakunnalle tilintarkastuksen vuosisuunnitelman ja tilintarkastajien havainnot säännösten, päätösten ja määräysten noudattamisesta.

2. Vuoden 2017 arviointikertomuksen jälkiseuranta

Tarkastuslautakunta on hyväksynyt arviointikertomuksen vuodelta 2017 kokouksessaan 13. maaliskuuta 2018. Yhtymäkokoukselle arviointikertomus on toimitettu 7.5.2018.

Tarkastuslautakunta on käsitellyt 18.9.2018 yhtymäkokouksen selvitykset vuoden 2017 arviointikertomuksessa esitettyihin havaintoihin. Tarkastuslautakunta on käsitellyt vastineita sekä syksyllä 2018 että keväällä 2019 arviointikertomuksen laadinnan yhteydessä.

Yhtymähallitus on käsitellyt arviointikertomusta ja siinä esitettyihin havaintoihin annettuja vastineita kokouksessaan 10.9.2018. Kaikkiaan arviointikertomusta ja vastineita on kuntayhtymän toimielimissä käsitelty seuraavasti:

- Johtoryhmä 6/2018
- Yhtymähallitus 20.8.2018
- Johtoryhmä 8/2018
- Yhtymähallitus 10.9.2018
- Tarkastuslautakunta 18.9.2018
- Yhtymäkokous 26.11.2018

Seuraavaan taulukkoon on kerätty vuoden 2017 arviointikertomuksessa todettuja keskeisimpiä havaintoja tavoitteisiin ja niiden toteutumiseen liittyen ja myös niihin annettuja vastineita.

Kuva 2. Opiskelijat mukana Tasavallan Presidentin Linnan juhlien järjestelyissä. Kuva: Tasavallan Presidentin kanslia

Taulukko 1. Vuoden 2017 arviointikertomuksen jälkiseuranta

Tarkastuslautakunnan havainto	Toimenpiteet/vastaukset
<p>Kuntayhtymän strategisten tavoitteiden toteutuminen</p> <p>Talousarviossa asetetut toiminnalliset tavoitteet ovat toteutuneet pääsääntöisesti hyvin ja toimintaa on kehitetty strategian mukaisesti.</p> <p>Uusi henkilökohtainen opinto- polku vaatii uusia ratkaisuja ja toimintamalleja, mutta opettajien mahdollisuus tukea opiskelijoita tulee säilyttää riittävänä.</p> <p>Yhteistyötä terveydenhuollon sekä sosiaalitoimen kanssa tulee ylläpitää ja kehittää, jotta opiskelijat saavat tarvitsemansa avun tarpeeksi ajoissa.</p> <p>Lautakunta kantaa huolta siitä, että opiskelijat keskeyttävät opintonsa sosiaalisten ja terveydellisten ongelmien takia. Asian korjaamiseksi tarvitaan riittävät kokonaisresurssit.</p> <p>Tällä hetkellä kaikille alueen opiskelijoille löytyy Salpauksesta opiskelupaikka, mutta alakohtaisesti hakijamäärien erot ovat suuret, eikä jokainen pääse ensisijaiselle alalleen. Tuki ja uuden koulutuspaikan etsiminen Salpauksen sisältä olisi tärkeää, jotta negatiiviset keskeytykset saadaan vähentymään.</p> <p>Tutkintojen suorittaminen on jatkossa yhä tärkeämpää myös rahoituksen kannalta.</p>	<p>Ammatillisen koulutuksen uudistuessa uuden lainsäädännön myötä vuoden 2018 alusta painopiste vuonna 2017 oli uusien toimintamallien (henkilökohtaistaminen, näytöt, koulutussopimus, oppisopimus) viestinnässä ja jalkauttamisessa kaikille Salpauksen työelämäkumppaneille. Strategisten (laaja-alaisten) kumppanuuksien määrää ei samanaikaisesti tavoitteesta huolimatta lisätty, mutta uuden lain mukaiset uudistetut työpaikalla tapahtuvan oppimisen sopimukset tehtiin kaikkien keskeisten työelämäkumppaneiden kanssa. Tässä joukossa on sekä aikaisempia että uusia kumppaneita.</p> <p>Tutkintojen määrätavoite ylittyi kaikissa muissa tutkintojen järjestämisen muodoissa paitsi näyttötutkintona suoritetuissa perus- ja ammattitutkinnoissa. Näissä tutkinnoissa oli mukana paljon oppisopimusopiskelijoita, joiden henkilökohtainen tavoite oli suorittaa vain nykyisen työtehtävän kannalta omaa osaamista parantavia tutkintojen osia. Myös kohentunut työllisyystilanne ja opintojen keskeytyminen mm. työllistymisen vuoksi näkyy aikuisten (näyttötutkintojen) suorituserissä. Vastaavasti erikoisammattitutkintojen määrän kasvussa näkyy työelämän lisääntynyt tarve johtamisen erikoisammattitutkinnon tuottamalle esimiesosaamiselle.</p> <p>Tutkinnon/koulutuksen vaihto Salpauksen sisällä tehdään ohjatusti. Ohjauskeskustelussa kartoitetaan opiskelijan tavoitteita ja toiveita sekä keskustellaan realistisen koulutusvaihtoehdon löytämiseksi. Perusopetuksesta ammatilliseen koulutukseen hakeutuvalla nuorella ei välttämättä ole realistista kuvaa tutkinnoista eikä koulutuksen ja työelämän edellyttämistä vaatimuksista. Tutkintokoulutuksen vaihtoehtona opiskelija voidaan ohjata ammatilliseen koulutukseen valmentavaan koulutukseen, jonka aikana on mahdollisuus pohtia suuntautumistaan, tutustua eri koulutuskiin ja työpaikkoihin, mikäli oma ammattiala ei ole selvillä. Joidenkin opiskelijoiden kohdalla voi olla tarve ohjata opiskelija muiden palvelujen piiriin.</p>
<p>Kuntayhtymän taloudellisten tavoitteiden toteutuminen</p> <p>Taloudellisesti vuoden 2017 tulokset ovat olleet huomattavasti ennakoitua paremmat. Rahoituksen leikkaaminen on vaikuttanut tunnuslukuihin pääsääntöisesti negatiivisesti: toteuma on talousarviota parempi.</p> <p>Taloutta ja toimintaa tulee sopeuttaa jatkossakin rahoituksen muuttuessa. Lainakanta on kasvanut merkittävästi. Korkotason riskeihin on varauduttu korkosopimuksilla.</p>	<p>Alijäämäisestä talousarviosta huolimatta tavoitteena tuli olla päästä mahdollisimman lähelle nollatulosta. Tilikauden operatiivinen tulos ilman satunnaisia eriä ja perustoiminnan ulkopuolisia eriä oli 0,3 miljoonaa euroa. Sopeuttamisessa onnistuttiin hyvin, kun otetaan huomioon, että tuotot laskivat edellisvuodesta noin miljoona euroa joka kuukausi. Odotettua parempi tulos näkyy myös taseen tunnusluvuissa.</p> <p>Merkittävä investointiohjelma vaatii rahoitusta. Vanhat lainat oli käytännössä maksettu ennen nyt tapahtunutta uusien lainojen nostoa.</p> <p>Opetus- ja koulutuspalveluiden ostot toteutuivat 10 prosenttia talousarviota suurempina, mutta pienenevät 3 prosenttia edellisvuodesta. Opetus- ja koulutuspalveluiden ostojen määrää pyritään pienentämään osana talouden sopeuttamista.</p> <p>Tytäryhtiölle myydyin alihankintapalveluiden määrä yhtiön ensimmäisenä toimintavuonna oli arvioitua pienempi. Kuntayhtymä toteuttaa itse kaiken sen koulutuspalveluiden myynnin, joka liittyy koulutuksen järjestämisluvan ulkopuolinen koulutus. Uuden ammatillisen koulutuksen lainsäädännön myötä yhtiön kautta toteutettavan koulutuksen määrä pieneni edelleen vuoden 2018 alusta.</p>

Muut havainnot ja toteamukset

Toimitilojen vähentäminen ja jäljelle jääviin toimitiloihin liittyvät muutokset toteuttavat osaltaan myös opetusohjelmissa tapahtunutta ja tulevaisuudessa tapahtuvaa kehitystä. Kiinteistöjen määrä on vähentynyt suunniteltua nopeammin, mikä on positiivista.

Tarkastuslautakunta huomauttaa, että lisääntyvä työhyvinvointi osaltaan vähentää sairauspoissaoloja.

Ammatillisen koulutuksen uudistuminen näkyy toimitilojen käytössä. Tiloja uudistettaessa otetaan huomioon toiminnan uudet muodot. Koulutus tapahtuu entistä enemmän koulun seinien ulkopuolella, mikä todentuu siten, että merkittävä toimitilojen määrän vähentyminen ei ole aiheuttanut toimintaa haittaavaa ahtautta. Myös eri koulutusten ja koulutusalojen väliseen tilojen yhteiskäyttöön on kiinnitetty erityistä huomiota tutkintojen toteutussuunnitelmien valmistelussa.

Tyhjien tilojen määrä on vähentynyt kiinteistöjen myynnin kautta. Tilakustannuksiin on vaikuttanut osaltaan ammattikorkeakoulun tilavuokrauksen kuntayhtymältä jatkuminen aiottua pidempään.

Irtaimistoinvestointeja siirtyi vuodelle 2018 Vipusenkadun uudisrakennushankkeen viivästyisestä johtuen.

Ammatillisen koulutuksen uudistuminen haastaa monella tavalla kaikkia ammatillisessa koulutuksessa työskentelevää henkilöstöä. Henkilöstön roolit osana oppimista täsmentyvät ja kaikki ammattiryhmät osallistuvat opiskelijan oppimispolkuun aiempaa vahvemmin.

Henkilöstön oman työajan, työtapojen ja tavoitteiden johtaminen nousee entistä suurempaan rooliin. Se tarkoittaa uudenlaisia itsensäjohtamisen ja verkostossa työskentelyn taitoja. Kyseessä on ammatillisen koulutuksen yksi merkittävimmistä muutoksista, jossa jokaisen täytyy haastaa itsensä uudistumaan. Muutoksella on vaikutusta henkilöstön jaksamiseen, jota pyritään huomioimaan tukemalla henkilöstöä uudistusten toteuttamisessa. Tiedottamisella sekä asioiden yhteisellä käsittelyllä on merkittävä rooli onnistumisessa.

LAUTAKUNNAN ARVIO

Lautakunta arvioi saamansa selvitykset riittäviksi.

Kuva 3. Maahanmuuttajaopiskelijat mukana opiskelijoiden ja henkilöstön yhteisessä syksyn avaustapahtumassa, Kyläjuhlassa.

3. Kuntayhtymän strategisten tavoitteiden toteutuminen

Koulutuskeskus Salpauksen strategia

Koulutuskeskus Salpauksen strategia 2016–2020 on hyväksytty vuonna 2015 (Yhtymähallitus 15.6.2015) ja otettu käyttöön vuoden 2016 alussa.

Strategian **arvoina** ovat oppimisen rohkeus, tekemisen ilo ja reilu asenne. Kuntayhtymän **perustehtävänä** on ”Uudistavaa osaaamista työhön ja yrittäjyyteen”.

Kuntayhtymän **visiona** vuoteen 2020 on ”Salpaus – enemmän kuin koulu – opiskelijoiden ja työelämän kohtauspaikka”.

Strategiset kehitysohjelmat konkretisoivat toimenpiteet vision saavuttamiseksi. Näitä ovat työelämän kumppanuuksien ja verkostojen vahvistaminen, pedagogiikan ja oppiratkaisujen muutoksen toteuttaminen sekä taloudellinen perusta. Osana strategiaproessia on määritelty tavoiteltava toimintakulttuuri. Salpauksen tavoitteena on yhteisöllisen toimintakulttuurin rakentaminen. **Toimintakulttuurin vahvistamisen osa-alueet** ovat opiskelijoiden osallistuminen, koulutusalojen ja ammattiryhmien yhteistyön vahvistaminen, johtamisen ja lähiesimiestyön vahvistaminen.

Alla on käsitelty jokaisen strategisen osa-alueen tavoitteiden toteutumista erikseen, paitsi taloudellisia tavoitteita, joita käsitellään kokonaisuutena seuraavassa kappaleessa. Yli 10 % poikkeamat tavoitteista on nostettu taulukoihin, joissa positiivinen poikkeama on vihreällä pohjalla ja negatiivinen poikkeama punaisella pohjalla. Tavoitteiden toteutumista seurataan säännöllisesti johtoryhmässä, toiminnanohjausryhmässä ja yhtymähallituksessa.

Työelämän kumppanuuksien ja verkostojen vahvistaminen

Jatkossa Salpauksen rahoitukseen tulevat vaikuttamaan opiskelijoiden työllistyminen, jatko-opintoihin sijoittuminen sekä opiskelija- ja työelämäpalaute. Tämän takia yhteistyön merkitys yrityselämän kanssa korostuu. Myös siirtyminen opintosuorituksiin kasvatetaan tarvetta saada opiskelijoille työssäoppimispaikkoja. Salpauksen tavoitteena onkin olla merkittävä ja paikallinen tekijä kouluttajana, kehittäjänä ja verkostojen vahvistajana yhteistyössä paikallisten yritysten, kuntien ja muiden alueellisten toimijoiden kanssa.

Salpaus on suunnitellut asiakastyölleen strategiaa, jolla jatkossa toteutetaan sidosryhmäyhteistyötä tavoitteellisesti.

Tätä varten on vuonna 2018 toteutettu viestintä- ja markkinointisuunnitelmien uusiminen. Suunnitelmat on tehty koko Salpauksen sekä eri yksiköiden tasolle ja ne sisältävät sidosryhmäsuunnitelmat. Koulutusreformin uudistuksista on järjestetty tiedotustilaisuuksia, esitteet ja sähköiset materiaalit on uusittu sekä uusi Asiakkuus-chat on avattu. Kumppaniesitteitä lähetetään 4 kertaa vuodessa ja haetaan suunnitelmallisesti uusia yhteistyökumppaneita. Kumppanuussopimuksia, joita tehdään strategisesti tärkeiden sidosryhmien kanssa, on tehty 15 kappaletta. Markkinointia on digitalisoitu voimakkaasti ja kokonaisuutta on kehitetty palvelemaan nykyisiä ja tulevia asiakkaita.

Myös myyntiin ja asiakkuuksien hallintaan on panostettu. Salpauksen palveluvalikoimaa on analysoitu ja uudistettu, useita koulutusohjelmia on muokattu tutkintouudistusten myötä ja tutkintovalikoima on laajentunut. Tuotteistamista on pyritty tekemään asiakaslähtöisesti ja aiheeseen liittyen on järjestetty koulutusta. Koulutusta pystytään järjestämään myös räätälöidysti asiakkaan tarpeisiin ja kartoittamaan yhdessä koulutus- ja työntekijätarvetta, esimerkiksi henkilöstön muutokoulutuksella ja ammatitaitoa päivittämällä. Lisäksi on perustettu uusia toimielimiä koulutuksen ja työelämän välillä, jotta pystytään käymään vuoropuhelua työelämän tarpeista. AHA eli asiakkuudenhallintajärjestelmään kerätään tietoja työelämä- ja sidosryhmäkumppaneista. AHA-järjestelmään suunnitellaan myös päivitystä, jonka avulla sen tieto- ja voitaisiin jatkossa hyödyntää paremmin ja tieto siirtyisi myös muihin järjestelmiin.

Markkinointina ja vaikuttamisen lisäämisenä toimii myös Salpauksen näkyvyys tapahtumissa, muun muassa Jukolan viestissä ja Salpausselän kisoissa. Itsenäisyyspäivänä Salpauksen opiskelijat olivat mukana avustamassa Tasavallan Presidentin vastaanoton järjestelyissä. Lisäksi ammatillisissa kisoissa tuli menestystä monelta eri alalta. Positiivinen näkyvyys vahvistaa Salpauksen imagoa ja arvostusta merkittävänä kansallisena kouluttajana.

Pedagogiikan ja oppimiskäytäntöjen muutosten toteuttaminen

Yksi vuoden 2018 olennaisimpia oppimiseen vaikuttavia tekijöitä oli uuden ammatillisen koulutuksen lain myötä pakolliseksi tullut henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelman tekeminen jokaiselle opiskelijalle. Salpaus on ottanut HOKS-prosessin käyttöön ja sen kattavuutta on tarkastettu loppuvuodesta. Olemassa olevan osaamisen tunnistamisessa ja tunnustamisessa havaittiin haasteita osittain valtakunnallisen tuen puutteen takia ja osittain työtehtävien organisoinnin ja ajankäytön takia. Opiskelijoille on pyritty luomaan yksilöllisiä opintopolkuja ja esimerkiksi yhteistyö Lahden ammattikorkeakoulun kanssa mahdollistaa korkeakouluopintojen suorittamisen jo ammattitutkinnon aikana. Myös urasuunnittelu ja rekrytointia on tehty osana HOKS:ia ja tammikuussa 2019 aloitetaan Salpaus-duuni-palvelu, josta opiskelija voi löytää itselleen työtä. Yksilölliseen opintopolkuun liittyy myös mahdollisuus vaihtaa opintolinjaa sujuvasti ja Salpauksessa alan vaihtaminen oppilaitoksen sisällä toimii pääosin joustavasti.

Oppimisympäristöjä on kehitetty digitaalisiksi sekä työelämälähtöisiksi. Salpaus on ottanut käyttöön uuden Wilma-opintohallintajär-

jestelmän, KOSKI-järjestelmän ja eHOKS-järjestelmän. Lisäksi yhteisiä ja alakohtaisia digitaalisia ympäristöjä kehitetään eteenpäin ja henkilökunnan työskentely-ympäristön päivitystyö on käynnistetty loppuvuodesta. Tarkastuslautakunta kävi tutustumassa yrittäjyysmahdollisuuksiin Lahden keskustakampuksella. Esimerkiksi kampaajilla ja kosmetologeilla on käytössään tiloja, joissa he voivat tehdä omaa yritystoimintaansa opiskelujen aikana sekä valmistumisensa jälkeen. Tämä on tärkeä tuki yrittäjyydelle ja madalta kynnystä yrittäjyyden kokeilemiseen.

Alla olevassa taulukossa on vertailtu suoritettujen tutkintojen tavoitemääriä toteutuneisiin. Kokonaisuutena tutkintoja on suoritettu asetetun tavoitteen verran vuonna 2018, mutta tutkinnon osissa on jääty tavoitteesta. Jatkossa rahoitus tulee perustumaan yhä enemmän suoritettuihin tutkintoihin ja niiden osiin, joten näihin tavoitteisiin tulee kiinnittää huomiota. Yksilölliset opintopolut tarkoittavat myös enemmän vastuuta opiskelijalle omien opintojen etenemisessä ja tähän tulee tarjota riittävästi tukea sekä tietoa eri vaihtoehdoista.

Pedagogiikan ja oppimiskäytäntöjen muutoksella vaikuttamme seuraavien tulosten kehitykseen	Yksikkö	TA 2018	TP 2018	Poikkeama-%
Suoritetut tutkinnot – ammatilliset perustutkinnot	lkm	1750	1973	14 %
Suoritetut tutkinnot - erikoisammattitutkinnot	lkm	330	429	30 %
Suoritetut tutkinnon osat	lkm	19 650	16 951	-14 %
Valma-koulutuksen jälkeen ammatilliseen koulutukseen sijoittuminen	%	78	89	14 %

Kuva 4. Taitaja2018 huonekalupuusepän lajin finalistikilpailija Eemeli Polvela Salpauksesta.

Toimintakulttuuri

Toimintakulttuurin kehittäminen on jaettu kolmeen osa-alueeseen, joista ensimmäinen on opiskelijoiden yhteisöllisyyden ja osallisuuden vahvistaminen. Osa-alueen tavoitteina ovat osallistaa opiskelijoita hyvinvointitoiminnan suunnitteluun sekä toteutukseen, kehittää tutortoimintaa, parantaa ryhmäyttämistä, luoda vetovoimaisia opiskelijatapahtumia sekä lisätä opiskelijoiden vaikutusmahdollisuuksia. Opiskelijoiden vaikutusmahdollisuudet omiin opintoihinsa kasvavat koulutusreformin myötä, koska jokaiselle tehdään henkilökohtainen opintosuunnitelma. Tämä asettaa kuitenkin myös enemmän vastuuta opiskelijoille eikä yksilöllinen eteneminen tue ryhmäytymistä ja kontaktien luomista. Siksi onkin tärkeää luoda yhteisöllisyyttä sekä riittävät tukiverkostot opiskelijoille. Yhteisöllisyyttä on Salpauksessa edistetty eri tavoin: tarjottu maksutonta aamupuuroa, järjestetty kampus-, urheilu- ja teematapahtumia.

Tukiverkostoja opiskelijoiden hyvinvointiin on kehitetty vuoden aikana. Tutoreita on sekä koulutusaloilla että kampuksilla, toimintaa on kehitetty ja tutoreille on järjestetty säännöllisesti koulutusta, joka on yhtenäistetty kaikille kampuksille. Lisäksi on kokeiltu kampusohjaajia, jotka ovat kasvatusta ja ohjausalan opiskelijoita ja samalla toimivat nuorisotyöntekijöinä kampuksilla. Tutorit ja kampusohjaajat voivat toimia linkkinä opiskelijoiden ja opettajien välissä. Palautejärjestelmän käytöstä on muistutettu ja Vipusenkadulla käy kerran viikossa etsivä nuorisotyöntekijä.

Opiskelijoilla on edustus opiskeluhuoltoryhmässä ja koulutusneuvottelukunnissa. Tarkastuslautakunta kuuli muutamaa tutoria ja yhtä kampusohjaajaa kokouksessaan ja heidän mukaansa opiskelijoiden antama palaute otetaan huomioon ja opiskelijoita kuunnellaan.

Toinen osa-alue on koulutusalojen ja ammattiryhmien yhteistyön vahvistaminen, jonka tavoitteena on tehostaa tilojen ja resurssien käyttöä, vähentää päällekkäistä työtä sekä jakaa osaamista. Vipusenkadun kampuksella on aloitettu yhteisten toteutuksien suunnittelu, jolloin korttikoulutuksille sekä tutkinnonosien pajatoteutuksille on yhteiset päivät. Tekniikan alojen osalta suunnittelua jatketaan edelleen yhteistoiminnallisuuden lisäämiseksi. Tietohallintopalvelut ja ravintolapalvelut ovat toteuttaneet yhdessä tapahtumia ja hankkeita esimerkiksi lähiruokaan liittyen. Puhdistus- ja kiinteistöpalveluissa on luotu vuosikello, jossa on ryhmäkohtaiset työssäoppimisjaksot vuodelle.

Kolmas osa-alue on johtamisen ja lähiesimiestyön vahvistaminen ja johtamisen tulee olla arvojen mukaista sekä eettistä. Vuosityöaikaa siirtymisen tuo suuria muutoksia jokaisen opettajan työhön ja tähän on varauduttu Salpauksessa pitämällä yhteisiä koulutuksia ja kokouksia. Toiminnan suunnittelua on uudistettu vastaamaan lakimuutosta ja vuosisuunnittelu on keskitetty salpaustasoisiksi palveluksi. Esimiestyön kehittämiseen on aloitettu hanke sekä kerätty tietoa toiminnan kehittämiseen haastattelemalla esimiehiä ja tekemällä arviointia heidän arjestaan.

Kuva 5. Opiskelijoilla ja henkilöstöllä on mahdollisuus nauttia maksuttomasta aamupuurosta joka aamu.

LAUTAKUNNAN ARVIO

Talousarviossa asetetut toiminnalliset tavoitteet ovat toteutuneet pääsääntöisesti hyvin ja toimintaa on kehitetty strategian mukaisesti. Salpauksen strategia on linjassa ammatillisen koulutuksen uudistusten sekä rahoitusmallin muutoksen kanssa, mitä lautakunta pitää hyvänä. Panostukset sidosryhmäyhteistyöhön sekä opiskelijoiden yhteisöllisyyteen ovat tärkeitä ja tukevat opiskelijoiden työllistymistä sekä uutta rahoitusmallia. Lautakunta toivoo, että näihin asioihin panostetaan myös jatkossa.

Lautakunta kokee tärkeänä ottaa huomioon suuret muutokset Salpauksen toiminnassa ja toimintamalleissa, jotta ammatillista koulutusta voidaan järjestää laadukkaasti myös jatkossa ja saadaan tarvittava rahoitus toiminnalle. Opetustyö tulee muuttumaan olennaisesti, kun siirrytään opiskelijatyövuosiin ja opettajien vuosityöaikaan. Lautakunta toivoo, että lähiopetusta järjestetään myös jatkossa riittävästi tukemaan oppimista.

Lautakunta on edelleen huolissaan opiskelijoiden terveydenhuollosta. Tarkastuslautakunta kantaa huolta siitä, liikeneekö riittävästi resursseja haastavien opiskelijoiden tukeen ja ohjaukseen. Heikommin menestyvät tulee saada opiskelijahuollon piiriin ja tukea heidän edistymistään opinnoissa.

4. Kuntayhtymän taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

Taloudellinen perusta on yksi strategisista kehitysohjelmista ja lisäksi taloudellisessa arvioinnissa huomioidaan yhtymäkokouksen hyväksymien sitovien tavoitteiden toteutuminen. Taulukkoon alla on nostettu tavoitteista yli 10 % poikkeavat toteumat strategisista tavoitteista.

Taloudellisesta perustasta	Yksikkö	TA 2018	TP 2018	Poikkeama-%
Vuosikate	€	6 313 585	9 313 618	48 %
Tilikauden tulos	€	-2 081 615	1 051 203	-150 %
Kertynyt ylijäämä	€	18 221 250	24 904 748	37 %
Lainanhoitokate	€	5,6	8,1	45 %
Kassavarat 31.12.	tunnusluku	9 121 825	18 879 974	107 %
Kassavarojen riittävyys	€	51	108	112 %
Kassavarojen riittävyys	pv	42	94	55 %

Vuonna 2018 ammatillisen koulutuksen reformin aiheuttamat leikkaukset eivät enää aiheuttaneet suuria muutoksia edellisvuoden lukuihin verrattuna. Kokonaisuudessaan Salpaus ylitti kaikki asettamansa taloudelliset tavoitteet tilinpäätöksessä 2018. Sopeuttamistoimia on jatkettu edelleen.

Tilikauden tulos oli vuonna 2018 positiivinen noin miljoonalla eurolla, kun talousarviossa oli varauduttu noin kahden miljoonan euron tappioon. Tulos myös parani vuoden 2017 tuloksesta noin 100 000 euroa. Parempaan tulokseen vaikuttivat sekä ennakoitua suuremmat tulot että säästöt kuluissa. Toimintatuotot ylittivät budjetin 1,6 miljoonalla eurolla, johon vaikuttivat erityisesti valtionosuusrahoituksen toteutuminen arvioitua suurempana. Salpaukselle myönnettiin lisäopiskelijavuusia loppuvuodesta 2018, yhteensä 216 lisäopiskelijavuotta eli 2,6 miljoonaa euroa. Tästä 80 opiskelijavuotta, 0,7 miljoonaa euroa, siirrettiin vuodelle 2019.

Kokonaisuudessaan tulot pienenevät edellisestä vuodesta noin 4,4 miljoonaa euroa. Tähän suurimpana syynä oli tilavuokrauksen loppuminen Lahden ammattikorkeakoululle, minkä seurauksena vuokratulot olivat vain miljoona euroa (4,5 milj. euroa vuonna 2017). Kulupuolella jatkettiin sopeuttamistoimia pienentyvien tuottojen tasapainottamiseksi. Toimintakuluja pienennettiin noin 4,5 miljoonaa euroa, mikä on noin 8 % vuotta 2017 vähemmän. Erityisesti palvelujen sekä tavaroiden ostoissa onnistuttiin karsimaan kuluja arvioitua enemmän ja talousarvio alitettiin 1,3 miljoonalla eurolla. Kulujen pienemiseen vaikuttaa myös henkilöstön sivukuluihin tehty kertaluontoinen lomapalkkavarauksen purkaminen ammatillisten opettajien vuosityöaikaan siirtymisen johdosta.

Vuosikate kuvastaa tilikauden tulosta ennen poistoja sekä satunnaisia eriä. Vuonna 2018 vuosikate oli noin 9,3 miljoonaa eli samalla tasolla vuoden 2017 vuosikatteen kanssa. Vuosikate kuitenkin ylittää talousarvion merkittävästi samoista syistä kuin tilikauden tulos ylittää talousarvion. Tilikaudelta kertyi ylijäämää 2,1 miljoonaa ja kumulatiivisesti Salpauksella on kertynyttä ylijäämää 24,9 miljoonaa euroa. Myös vuonna 2017 saavutettiin ylijäämäinen tulos ennakoitun alijäämän sijaan, joten kassavarat ovat kasvaneet nyt kahtena vuonna odotettua enemmän. Näin ollen kassavarat vuoden lopussa 18,9 miljoonaa sekä kassavarojen riittävyys 108 päivää ovat olennaisesti talousarviota suuremmat. Lähitulevaisuudessa tullaan tekemään suuria investointeja kiinteistöihin, joten kassavarojen kertyminen ja arvioitua paremmat tulokset auttavat rahoituksessa.

Kuntalain edellyttämän talouden tasapainon mittarina toimii tilikauden yli-/alijäämän määrä sekä aiemmilta tilikausilta kertyneiden yli- ja alijäämien määrä. Todellista talouden tasapainoa tulee kuitenkin arvioida yli-/alijäämäerien lisäksi muilla mittareilla. Todellisessa talouden tasapainossa on kyse siitä, miten säännönmukainen tulo-rahoitus riittää kattamaan sekä käyttötalous- että investointimenot. Olennainen kysymys on esimerkiksi se, pystytäänkö tulo-rahoituksella selviytymään poistoista, investoinneista, lainojen takaisinmaksusta ja mahdollisesti lainamäärän lisääntymisestä aiheutuvista korkokuluista. Tulolaskelman tunnusluku vuosikate/poistot on 112,9 % eli vuosikate riittää kattamaan tilikauden poistot. Edellisenä vuonna tunnusluku oli vain 93,1 % merkittävien kertaluontoisten arvonlennusten takia. Investointien tulo-rahoitusprosentti -tunnusluku kuvaa yhteisön mahdollisuutta

rahoittaa investointeja tulorahoituksella lainan nostamisen sijaan. Vuonna 2018 tunnusluku on 93 % (64 % vuonna 2017), investoinnit ovat olleet huomattavasti pienemmät edelliseen vuoteen verrattuna, jolloin Vipusenkadun hanke oli vielä kesken.

Lainanhoitokate kuvastaa yhteisön kykyä hoitaa ottamansa lainat korkokuluineen. Vuonna 2018 Salpauksen lainanhoitokate on 8,1 kun edellisellä vuonna se oli jopa 28,5. Merkittävä muutos johtuu siitä, että vuonna 2017 maksettiin erittäin vähän lainojen lyhennyksiä, sillä alkuun nostetut uudet lainat olivat lyhennysvapaita. Vuonna 2018 on maksettu täydet lyhennykset ja odotetusti lainanhoitokatteen tunnusluku on pudonnut. Lainanhoitokatteessa arvo on hyvä, jos sen on yli 2, joten Salpauksen osalta tunnusluku on edelleen riittävällä tasolla. Salpauksella oli lainoja tili-

kauden lopussa yhteensä 9,7 miljoonaa euroa (8,6 vuonna 2017). Lainamäärän kasvaminen vaikuttaa suhteellisen velkaantuneisuuden tunnuslukuun, joka nousi 31,2 %:iin (28,8 vuonna 2017). Suhteellinen velkaantuneisuus kuvaa yhtiön mahdollisuuksia suoriutua lainan takaisinmaksusta tulorahoituksella ja pienempi arvo on tarkoittaa parempaa mahdollisuutta. Kuntasektorin keskimääräinen suhteellinen velkaantuneisuus on noin 30 %, eli Salpaus on vielä keskimääräisellä tasolla.

Alla olevasta taulukosta voidaan todeta yhtiökokouksen hyväksymien käyttötalous- ja investointien osalta sitovien erien toteutuminen (1 000 eur) vuonna 2018. Kaikissa erissä on päästy vähintään sitovan tavoitteen tasolle, useimmissa tavoitteen on jopa ylitetty.

	Sitovuus	Talousarvio 2018	Talousarvio muutoksen jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
KÄYTTÖTALOUSOSA (toimintakate)					
Oppimis- ja koulutuspalvelut	N	21 913	21 913	23 708	1 795
Oppilaitospalvelut	N	-11 235	-11 235	-10 575	659
Rehtorintoimisto ja hallinto	N	-4 081	-4 081	-3 617	464
Yhteensä		6 597	6 597	9 515	2 919
TULOSLASKELMAOSA (rahoitustuotot ja -kulut)					
Korkotulot	B	35	35	12	-23
Muut rahoitustulot	B	-	-	62	62
Korkomenot	B	-300	-300	-252	48
Muut rahoituskulut	B	-18	-18	-23	-5
- satunnaiset erät	B	-	1330	-12	-1 342
- tulorahoituksen korjauserät	E	-	-1710	-351	1 358
Yhteensä		-283	-663	-565	98
INVESTOINTIOSA					
Oppimis- ja koulutuspalvelut	N	-830	-1 362	-1 027	335
Oppilaitospalvelut	N	-8 940	-8 533	-8 220	313
Rehtorintoimisto ja hallinto	N	-320	-387	-98	289
Yhteensä		-10 090	-10 282	-9 345	937
RAHOITUSOSA (kassavirtaan vaikuttavat erät)					
Antolainasaamisten lisäykset	B	-	-	-163	-163
Antolainasaamisten vähennykset	B	-	-	-	-
Lainojen lisäykset	B	2 000	2 000	2 000	-
Lainojen lyhennykset	B	-884	-884	-926	-42
Oman pääoman muutos	N	-	-	-	-
Muut maksuvalmiuden muutokset	B	-	-1 368	-490	878
Yhteensä		1 116	-252	421	673
TALOUSARVION LOPPUSUMMA		-2 660	-4 600	27	4 627

LAUTAKUNNAN ARVIO

Taloudellisesti vuoden 2018 tulokset ovat olleet ennakoitua paremmat, kaikki toimialat tekivät ennakoitua paremman tuloksen. Aktiivisuuden tuloksena on saatu lisäopiskelijavuosia sekä strategiarahoitusta, joiden johdosta tulos oli miljoona euroa ylijäämäinen.

Koulutuskeskus Salpauksen taloudellinen pohja on haastavia sopeutustoimia aiheuttaneista rahoitusleikkauksista huolimatta vahva, mitä osoittaa sekin, että vuosina 2013-2018 kuntayhtymä ei tehnyt operatiivisesti alijäämäistä tilinpäätöstä. Tarkastuslautakunnan mielestä hyvä tulos perustuu vahvaan talousosaamiseen ja ennakoitukykyyn.

5. Muut havainnot ja toteamukset

Toimitilamuutokset

Kuntayhtymän toimitilaohjelman tavoitteena on vähentää Salpauksen käytössä olevia tiloja 40 prosenttia noin 100 000 neliöön vuoteen 2023 mennessä. Toimitilaohjelman toteuttaminen keskittää Salpauksen toiminnan kolmen kunnan (Lahti, Heinola, Asikkala) alueelle viiteen toimipisteeseen. Vuoden 2018 lopussa Salpauksella oli käytössään toimitiloja yhteensä 99 153 m², mikä on lähes 6 000 m² vuositavoitetta vähemmän. Vuoden aikana myytiin Kukonkoivu Hollolasta sekä Toimisto-kartanon osakkeet Lahdesta, joista aiheutui yhteensä noin 48 000 euron myyntitappiot. Edelleen myynnissä on Opintie 2 Heinolassa, josta on tehty noin 87 000 euron arvonalennus. Vipusenkadun tilat ovat täysin valmistuneet ja ne on otettu opetuskäyttöön. Tarkastuslautakunta kävi tutustumassa uusiin tiloihin, jotka vaikuttivat toimivilta sekä hyvin varustelluilta opetuskäyttöön.

Investoinnit

Investointimenot yhteensä olivat 9,3 miljoonaa euroa, kun muutetun talousarvion mukaan investointeihin oli varattu 10,3 miljoonaa euroa. Investointeihin tehtiin talousarvionmuutos, jossa investointikuluja lisättiin 2 miljoonalla ja toisaalta myyntituloja lisättiin 1,8 miljoonalla. Myyntituloista toteutui vain hieman alle 700 000 euroa ja siitäkin 200 000 oli budjetoimatonta tuloa metallialan vanhojen koneiden myynnistä. Arvioitu myynti Svinhufvudinkadun tontista ei toteutunut kaavavalituksesta johtuen.

Investointikulut alittivat budjetin noin 2,1 miljoonalla eurolla, joista 0,8 miljoonaa irtaimistohankintojen osuus ja 1,3 miljoonaa rakentamishankkeiden osuus. Rakentamishankkeista Ståhlberginkatu 10 aloitus viivästyi ja sen 1,5 miljoonan euron osuus siirtyy vuodelle 2019. Toisaalta Vipusenkadun viimeistelyt ylittivät talousarvion noin 260 000 eurolla.

Toimitilat	Yksikkö	TA 2018	TP 2018	Poikkeama %
Irtaimistoinvestoinnit	€	2 260 000	1 445 000	-36,1 %

Kuva 6. Vipusenkatu 5 A:n uudet tilat otettiin käyttöön. Kuvassa näkymä ravintola-auditoriosta. Kuva: Jani Vuorialho

LAUTAKUNNAN ARVIO

Lähes kaikki tarpeettomat toimitilat on myyty, mikä tukee talouden tasapainottamista. Toimitilaohjelma on sisältänyt kuitenkin myös uudisrakentamista – kuten Vipusenkadun Teknologiaakampuksen uudisrakennukset – ja käyttöön jäävien oppimisympäristöjen korjaamista vastaamaan uuden lain mukaisen opetuksen tarpeita. Salpauksen investointeja on tehty suunnitelmallisesti, eikä kuluihin ole tullut merkittäviä ylityksiä.

Henkilöstö

Henkilöstöä kuntayhtymässä oli vuoden lopussa 611 henkilöä, joista opetus- ja ohjaushenkilöstöä 61 % ja muuta henkilöstöä loput. Opetushenkilöstön suhteellinen määrä on lisääntynyt, mikä on ollut tavoitteiden mukaista.

Osaamisen varmistamien kokonaisuus 70-20-10 on perustana koko Salpauksen osaamisen johtamisen ja varmistamisen toteutukselle. Mallin ideana on, että ihminen omaksuu työelämässä 70 % oppimistaan asioista kokemuksen kautta esim. työssä oppimalla, 20 % oppimisesta tapahtuu toisilta henkilöiltä vuorovaikutuksen ja palautteenannon kautta ja vain 10 % oppimisesta tapahtuu muodollisen koulutuksen ja valmennuksen kautta. Riittävän osaamistason varmistamiseksi on tehty suunnitelmat eri henkilöstöryhmiä ja Salpaus on toteuttanut myös omia sisäisiä koulutuksia sekä valmennuksia.

Henkilöstön koulutuspäivien määrä on vuonna 2018 ollut 1,6 päivää per henkilö, kun vuonna 2017 vastaava tunnusluku on ollut 2,4 päivää per henkilö. Koulutuspäivien lukumäärä ei kerro henkilöstön osaamisen kehittämisen kokonaisuudesta, sillä vain osa osaamisen varmistamisen toimenpiteistä kirjautuu tietojärjestelmiin raportoitavaksi. 70-20-10-mallin mukaisesti valtaosa osaamisesta kehittymisestä ja oppimisesta tapahtuu työn lomassa.

Henkilöstön keski-ikä on nousussa, vuonna 2018 keski-ikä oli 50,7 vuotta. Uusia henkilöitä ei ole palkattu henkilös-

tön vähentämisen seurauksena, mikä on vaikuttanut nostavasti keski-ikään. Ikääntyminen on myös trendi kunta-alalla. Keskimäärin eläkkeelle jääetään 63 vuotiaana ja seuraavan viiden vuoden aikana moni työntekijä tulee laskennalliseen eläkeikään. Tämä aiheuttaa riskin osaamisen ja tiedon säilyttämisessä sekä riittävien uusien rekrytointien saamisessa. Rekrytoinnissa on jo nyt havaittu haasteita, sillä sopivan osaamisen omaavista työntekijöistä kilpaillaan.

Sairauspoissaolojen määrä – 11,2 kalenteripäivää/hlö – on samalla tasolla kuin edellisenä vuonna. Alla olevasta taulukosta nähdään sairauspoissaolojen jakautuminen henkilöstön määrän sekä sairauspäivien määrän mukaan. Reilu kolmasosa henkilöstöstä ei ole ollut sairaana ollenkaan vuoden 2018 aikana. Viime vuonna sama määrä oli 57 % henkilöstöstä. Toisaalta poissaoloista kolme neljästä on ollut lyhyitä, enintään kahden viikon pituisia jaksoja. Pitkään, yli 60 päivää, poissa olevien työntekijöiden määrä kasvoi lähes kolme prosenttiyksikköä ja sairauspäivien määrä nousi tässä ryhmässä jopa 22 prosenttiyksikköä edelliseen vuoteen verrattuna. Noin puolet sairauspoissaoloista kertyy siis pieneltä joukolta henkilöstöä. Ilmiö on huolestuttava, koska pitkät sairauspoissaolot vaikuttavat merkittävästi sairauspäivien kokonaismäärään. Pitkiin sairauslomiin on todella vaikea vaikuttaa, koska ne perustuvat yleensä vakaviin sairauksiin, eikä niitä pystytä ennaltaehkäisemään. Sairauspäivien kokonaismäärä oli 6853 päivää, mikä on 355 päivää vähemmän kuin vuonna 2017.

Henkilöstön sairauspoissaolot	henkilöstön määrä %	sairauspäivien määrä %
Ei poissaoloja	37	0
Poissaoloja	63	100
Poissaolot jakautuvat pituuden mukaan:		
1-14 päivää	75,5	20,4
15-60 päivää	17,7	29,9
yli 60 päivää	6,8	49,7

Tapaturmia sattui vuoden 2018 aikana 28, joista 3 tapahtui työmatkalla. Luku on pienentynyt edellisvuodesta (38 ja 7 työmatkalla).

Palveluksesta on eronnut 58 henkilöä (57 vuonna 2017), joista eläkkeelle on jäänyt 19 (29) henkilöä, irtisanoutu-

nut 23 (13) henkilöä ja irtisanottu 16 (15) henkilöä. Irtisanoutumisiin on vaikuttanut työelämän nousu ja mahdollisesti palkkatason nousu. Irtisanomiset on tehty pääasias- sa ravintolapalveluissa, sillä Lahden ammattikorkeakou- lun siirtyessä pois vuokratiloista myös näiden tilojen ra- vintolat on suljettu.

LAUTAKUNNAN ARVIO

Siirtyminen vuosityöaikaan muuttaa opettajien työtappaa merkittävästi. Opettajat tarvitsevat riittävästi tukea ja ohjausta muutoksen toteuttamiseen.

Henkilöstön eläköitymiseen tulee varautua ja palkata tarpeen mukaan uutta henkilö- lökuntaa niin, että osaamista ja tietoa pystytään siirtämään eteenpäin.

Tilintarkastajan havainnot

Tarkastuslautakunta on kuullut myös tilintarkastajaa. Tilintarkastaja on tehnyt tarkastustaan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti ja vuodelle 2018 laaditun kuntalakiin perustuvan työohjelman mukaan. Tilintarkastaja on esitellyt lautakunnalle 9.4.2019 tilintarkastuskertomuksen sekä keskeisimmät tarkastushavainnot.

Tarkastuslautakunta nostaa tilintarkastajien havainnoista esille seuraavia asioita:

- Suosittelemme, että henkilörekisterin tarkastus tehtäisiin vuosittain muihinkin kuin palkanlaskennan ohjelmiin.
- Suosittelemme, että HOKS-prosessin dokumentointiin kiinnitetään huomiota.

Kuva 7. Salpauksen matkailualan opiskelijat nuorten MM-kilpailuissa Salpausselällä

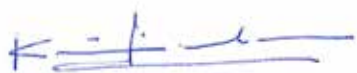
6. Yhteenvedo ja esitys yhtymäkokoukselle

Tässä arviointikertomuksessa tarkastuslautakunta on esittänyt arviointityönsä tulokset vuodelta 2018. Arviointikertomus sisältää arvion yhtymäkokouksen asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta.

Tarkastuslautakunta jättää arviointikertomuksen vuodelta 2018 Koulutuskeskus Salpaus -kuntayhtymän yhtymäkokouksen käsiteltäväksi ja esittää, että yhtymäkokous pyytää arviointikertomuksessa esitetyistä havainnoista yhtymähallituksen selvitykset ja käsittelee selvitykset syksyllä 2019 pidettävässä yhtymäkokouksessa. Selvitykset pyydetään toimittamaan tarkastuslautakunnalle 30.9.2019 mennessä.

Lahdessa 9. huhtikuuta 2019

Koulutuskeskus Salpauksen tarkastuslautakunta 2017 – 2021

Kirsti Laatonen
puheenjohtaja

Vesa Järvinen
varapuheenjohtaja

Aino Alonen

Hannu Heikkilä

Tuulia Salo

Matti Tanskanen

LAUTAKUNNAN ARVIO

Tarkastuslautakunta toteaa, että koulutuskuntayhtymä on pystynyt vastaamaan hyvin vuoden 2018 alussa voimaan tulleen lain ja siihen liittyvän ammatillisen koulutuksen uudistamisen toteuttamisesta. Vahvuutena lautakunta näkee henkilökohtaisen osaamisen kehittämisen suunnitelman, oppisopimuksen ja koulutussopimuksen uudistamisen sekä entistä paremmat ura- ja rekrytointipalvelut. Opiskelijoiden osallistumismahdollisuuksien ja yhteisöllisyyden lisääminen ansaitsevat myös huomiota.

Jatkossa ammatillisen koulutuksen rahoituksen ennakoitavuus vaikeutuu, sillä vain puolet rahoituksesta tulee opiskelijavuosista, toinen puolikas tulee suorituksista ja vaikuttavuudesta. Tarvitaan uudenlaista pedagogiikkaa, jota optimaalinen tulos voidaan saavuttaa.

salpaus

Koulutuskeskus | Further Education